

Tegevusaruanne 2016

Mittetulundusühing Eesti Filmi Andmebaas on vabatahtlikkuse alusel ühinenud isikute iseseisev kasumit mittetaotlev organisatsioon, mis tegutseb avalikes huvides. Eesti Filmi Andmebaasi põhitegevuseks on Eesti filmi- ja videopärandi säilitamine. Eesti Filmi Andmebaasi tegevusteks on Eesti filmi- ja videoloomingu andmebaasi koostamine, filmi- ja videoalaste teatmeteoste, internetilehekülgede, erinevatel kandjatel filmide, videote ja raamatute väljaandmine ja muu filmi- ning videoalane tegevus.

MTÜ Eesti Filmi Andmebaas asutati 2007. aastal, asutajad ja juhatuse liikmed on Hagi Šein ning Reet Sokmann.

MTÜ Eesti Filmi Andmebaas põhitöö on Eesti filmide infosüsteemi ja sellele põhineva elektroonilise rahvusfilmograafia loomine. Töö eeldab kõigi võtmeorganisatsioonide, eelkõige Eesti Filmiarhiivi ja Eesti Rahvusringhäälingu koostöövalmidust ning positiivset suhtumist ja toetust kõigilt filmivaldkonnaga seotud institutsioonidelt. Andmebaasi loomist toetab Ühiste kavatsuste kokkulepe, mille osapooled on Rahvusarhiiv, Eesti Rahvusringhääling, Eesti Kultuuriministerium, Eesti Filmi Sihtasutus, Eesti Kultuurkapital, Balti Filmi- ja Meediakool, Eesti Kinoliit, Eesti Filmiajakirjanike Ühing, AS Tallinnfilm, Eesti Film 100 ja MTÜ Eesti Filmi Andmebaas. Lepe sõlmiti perioodiks 2009-2015 ja seda pikendati perioodiks 2016-2020. Eesti filmi andmebaasi esimene järk avati veebis 12. detsembril 2012. aastal (www.efis.ee).

2016. aastaks planeeritud tööde maht oli koos koostööpartneritega sisestada ~1000 filmiteose täiskirjed, jätkata veebi tõlkimist inglise keelde, täiendada isikuartikleid ja filmivaramu kirjeid. Eesmärgiks oli ka andmebaasi riskasutuse laiendamine ja sidustamine erinevate meediaplatformidega filmiinfo paremaks otsinguks ja levikuks. Jätkati tööd kultuuripärandi digiteerimist ettevalmistavas Kultuuriministeriumi töörühmas, et luua eeldused EL Struktuurifondi toetusmeetmete rakendamiseks. Filmipärandi töörühma juhtis Hagi Šein.

Hetkel on Eesti filmi andmebaasi veebilehel www.efis.ee **16 222 filmikirjet**, infosüsteemis on filme kuni 8% rohkem, seda filmide arvelt, mis on hetkel töös. Täiskirje on andmebaasis praegu 3755 filmil, osalise kirjega on 9267 filmi.

2016. aastal lisandus andmebaasi 755 täiskirjet.

Aruandeaastal avaldati 65 uut filmikirjet 2016. aastal valminud filmide kohta, neist 31 on tudengifilmid. Jätkus ka 2015. aastal valminud filmide kirjelduste lõpuleviimine (2015. tehti Eestis 164 filmi).

2015. aastal alustatud Tallinnfilmi dokumentaalfilmide kirjeldamine jätkus ka 2016. aastal. Andmebaasis on hetkel 533 Tallinnfilmi dokumentaalfilmi, neist 330 on tehtud täiskirjed. Hetkel on kirjeldatud kõik Tallinnfilmi dokumentaalfilmid, millest on praegu olemas vaatekoopia. Täiskirje on ka 122 Tallinnfilmi filmikroonikapalal.

Koostööpartnerite panus

Eesti Rahvusringhääling (ERR) ja Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia, kunstide ja kommunikatsiooni instituut (BFM) kui projekti koostööpartnerid koostasid ja sisestasid andmebaasi infosüsteemi (IS) oma toodangu kirjeid ise ning andsid andmebaasi kasutusse nende filmide digiteeritud fotod ja videolõigud. ERR filmide vaatamiseks on ühendatud ERR ja filmiandmebaasi serverid, kasutaja näeb andmebaasis nii filmiinfot kui saab seal ka vaadata filme ERR digiarhiivist. Nende filmide arv suureneb pidevalt.

Hetkel saab andmebaasi veebis vaadata ligi 1500 filmi sh 1914-1941 perioodi kroonikaid, tudengifilme ja ERR videoarhiivis olevaid filme.

Koostööpartner: **Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia, kunstide ja kommunikatsiooni instituut (BFM)**

Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia, kunstide ja kommunikatsiooni instituut annab MTÜ EFA käsutusse digiteeritud tudengifilmid ja nendega kaasneva informatsiooni ning toetab andmebaasi loomist, kaasates selleks oma arhiivitöötaja. Tallinna Ülikooli Meediainnovatsiooni ja digikultuuri tippkeskus MEDIT teeb MTÜ EFAGA koostööd, arendades filmipärandi indekseerimissüsteeme ning uuskasutusrakendusi.

Tudengifilmide andmed seisuga 30. november 2016

Perioodil 1954-2016 on üliõpilaste kursuse-, semestri- ja diplomitöödena ning hiljem bakalaureuse- ja magistrifilmidena valminud üle 1000 (lühimängu- ja dokumentaalfilmi. Hetkel omame 1077 tudengifilmi kirjet, millest veebi on kuvatud 966 filmi andmed (nii täis-, osa- kui miinimumkirjetena), neist 597 filmil on täiskirjed.

BFM-is on perioodil 2005-2016 (november) valminud ja andmebaasi kantud 822 filmi, millest veebis on 766 filmi andmed, sealhulgas 567 filmi täiskirjetega.

Andmebaasi veebis saab vaadata 180 tudengifilmi ja lähiajal lisandub veel 100 filmi.

2016. sisestati infosüsteemi 77 tudengifilmi (sh täiskirjena 39, osakirjena või BFM tööna 38 filmi), Koostööpartner: **Eesti Rahvusringhääling (ERR)**

ERR tagab andmebaasile juurdepääsu digiteeritud Eesti Telefilmi filmidele Eesti Rahvusringhäälingu veebiarhiivi vahendusel, annab MTÜ EFA käsutusse ERR töötajate poolt koostatud ja täiendatud Eesti Telefilmi filmide andmed ja fotod filmitegijatest ja filmimise protsessist.

2016. aastal täiendas ERR filmiandmebaasi 74 telefilmi täiskirjega.

Täpsustati sisukirjeldusi ja sünopsiseid, tegeldi muusikateoste kasutamise aruandluse koostamisega (autorite otsimine, vajadusel tuvastamine jne), andmebaasi sisestamisega, fotode üleslaadimisega (ilmalitsentsitasuta kasutada andmiseks), filmide digiteerimisega. Kõik digiteeritud filmid on ERR audiovisuaalarhiivi kaudu ka andmebaasis nähtavad.

Koostööpartner: **Eesti Rahvusarhiiv**

Rahvusarhiiv tagab MTÜ EFAle juurdepääsu arhiivis olevale filmiinformatsioonile ning toetab rahvusfilmograafia loomist, kaasates selleks nii filmiarhiivi töötajaid, rakendab vajadusel ka täiendavat tööjõudu ning kannab nende tööga seotud kulud. Rahvusarhiiv majutab tasuta MTÜ EFA virtuaalserverid www.efis.ee ja is.efis.ee (tarkvararakendus ja andmevara) oma digitaalarhiivis ja teeb tarkvarasttavakorras varukoopiaid koos Rahvusarhiivi teiste rakenduste ning andmebaasidega, vastavalt 01.03.2011 sõlmitud koostöölepingule.

Filmiarhiivis oli 2016. aastal tööl üks andmebaasi toimetaja, kes tegi isikuartikleid ja bibliograafiaid andmebaasi veebi jaoks. Filmiarhiiv andis andmebaasi käsutusse filmide faile ja tegi filmidest DVD koopiaid, et andmebaasi sisestajad saaksid filme näha filmide sisu kirjeldamiseks ja märksõnastamiseks. See töö jätkub ka lähiaastatel.

Koostööpartner: **Eesti Filmi Instituut**

Instituut andis MTÜ EFA kasutusse nende valduses oleva filmiinformatsiooni ning toetas andmebaasi loomist rahaliselt vastavalt EFI eelarve võimalustele ja toetusmeetmetele. Andmebaas võimaldab oma filmikirjete kasutamist Eesti Filmi Instituudi veebileheküljel. EFI tegi MTÜ EFAle kättesaadavaks Tallinnfilmi filmide kohta käiva informatsiooni, andis andmebaasile töötstarbeks asutuse poolt digiteeritud filmide failid, võimaldas andmebaasil kasutada või teha filmidest katkendeid nende tutvustamiseks andmebaasi veebis.

2016. aastal lisandusid täiskirjed kõigile Tallinnfilmi poolt sel aastal digiteeritud filmidele. Kokku on hetkel täissisestus 330 Tallinnfilmi dokumentaalfilmil.

Huviinfo, bibliograafia ja biograafia andmebaasis

Huviinfo, bibliograafia ja biograafia andmebaasis

Andmebaasis on 22 609 isikulehte. Infosüsteem genereerib kõikide filmiloojate ja asutuste isikulehtedele nende filmograafia, lisaks sellele koostavad andmebaasi toimetajad filmitegijate biograafiaid ja filmiasutuste profile. Neid profile täiendatakse pidevalt uue infoga, lisatakse andmeid juba sisestatud filmidele, isikute ja asutuste kohta, uut festivaliinfot ja ajakirjanduses ilmunud retsensioone.

2016. aastal toimetati ligi 350 filmi huviinfo artiklit ja bibliograafiat. Lisaks on täiendati 160 andmebaasis olnud varasemat isikuartiklit ja filmitootmisfirmade infot. Loodi 122 uut isikubiograafiat.

Täiendati andmebaasis olevate asutustega seotud isikute (produtsendid, režissöörid) andmeid, lisati ja korrastati ka asutuste filmograafiat, festivalide ja bibliograafilist infot. Samuti viidi vastavusse filmilehel ja isikulehel olev festivalide info. Jooksvalt lisati uut infot filmikirjetesse, isiku- ja tootmisfirmade lehtedele. Infot hangitakse väljaannetest Sirp, Teater. Muusika. Kino, Mürileht, KesKus, Kinoleht La Strada, Eesti Ekspress, Postimees, Eesti Päevaleht, Õhtuleht, samuti Kultuurkapitalilt, Eesti Filmi Instituudilt ja filmitootjatelt.

Märksõnastamine andmebaasis

Andmebaasi märksõnastikus on 59348 märksõna, 2016. aastal lisandus 4958 märksõna. Märksõnade toimetamine ja grupeerimine on/oli toimetuse pidev tööülesanne. Toimus märksõnastiku normeerimine ja tõlkimine inglise keelde, jätkati märksõnastiku kohandamist põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekavaga, et hõlbustada õpetajatel andmebaasi kasutamist.

Uued kureeritud filmikollektsioonid

Struktureeriti ümber senine kureeritud filmikollektsioonide lehekülg ja loodi uued filmikollektsioonid – dokumentaalfilmide sari „Eesti lood“, „Kirjandusteoste ainetel tehtud filmid“, „Eesti kirjanikud, kelle teoste põhjal/ainetel on tehtud mängufilme“ ja eriti mahukas ja väärtuslik „Portreefilmide antoloogia“, mis on jagatud 11 alamkategoriasse.

Sisuliselt ja vormiliselt täiendati juba 2015. aastal loodud kollektsioone „Aja lugu“ ja „20. sajandi 100 Eesti suurkuju filmis“.

Muutused andmebaasi veebilehe kujunduses info parema kättesaadavuse tagamiseks

2016. aastal tehtud andmebaasi veebi esilehe kujunduse muutus võimaldas oluliselt parandada Eesti filmi andmebaasi sisu kättesaadavust kasutajatele, muutis esilehe visuaalselt atraktiivsemaks ja võimaldas

kogutud materjale paremini kuvada. Esilehele välja toodud näitlejate ja heliloojate filmograafiate illustreerimiseks tehti täiendav fotootsing Filmiarhiivist ja ERR kogudest. Lisati 280 portreefotot Filmiarhiivist ja 30 fotot ERR fotokogust. Algust tehti Filmiarhiivi poolt digiteeritud näitlejaproovide albumitest fotode otsinguga. Aktiivsemalt kasutati filmisoovituste bännerit andmebaasi avalehel.

Andmebaasi avalehele toodi välja kasutajate tähelepanu suunavad uued bännerid suunavatele filmikolleksioonidele – „Eesti lood“, „Portreefilmide antoloogia“, „Artise koolikino“, „Kirjandus ja film“ (digiõpiku materjalid) ja „BFM tudengifilmid“.

Muutus filmide üldinfo lehekülg, trailerite käivitus on nüüd fotodega ühel real, muutus võimaldas illustreerida trailerite kaasi fotodega või kaadritega filmist. Lisati mängufilmide, dokumentaal- ja animafilmide trailerite kaanefotosid, sealhulgas ligi 60le Tallinnfilmi mängufilmi trailerile ja reklaamrullile.

Andmebaasi tõlkimine inglise keelde

Jätkus andmebaasi tõlkimine inglise keelde. Tõlgitud on 197 mängufilmi ja 203 dokumentaalfilmi filmikirjed ja märksõnad. Inglisekeelsest veebist on võimalik saada infot filmikolleksioonide kohta, ning Varamust infot ingliskeelsete teadusartiklite kohta.

Andmebaasi visuaalsete materjalide kogu täiendamine ja digiteerimine

2016. aasta fookuses olid dokumentaalfilmid, kroonika- ja animafilmid. 2016. aastal lisati fotod või kaadrid filmist 642 filmikirjele. Kuna enamikul töös olnud Tallinnfilmi filmidest puudusid reklaamfotod, tehti kuvatõmmised 95% neist filmidest.

Filmiarhiivi kogudest lisati andmebaasi 169 Tallinnfilmi dokumentaalfilmide fotot. Kaadritega kroonikafilmidest varustati valik 1980, 1985, 1986, 1990, 1991 aastate Tallinnfilmi kroonikafilmidest, valiku aluseks olid hetkeseisuga Filmiarhiivi poolt digiteeritud filmid.

Kaadritega filmidest täiendati kunstnike elu- ja loomingut kajastavaid 1960ndate, 1970ndate aastate 16 mm filmilindil toodetud portreefilme. Kuvatõmmised tehti ka veebist kättesaadavatele Tallinnfilmi animafilmidele.

2016. aasta filmitoodangust lisati jooksvalt meediamaterjalid 11 mängu-, 8 anima- , 12 dokumentaalfilmile.

Näitlejate Liidu kodulehele toetudes tehti portreefotode uuendus, lisati EMTA 27. lennu portreefotod (fotograaf Mark Raidpere), 280 portreefotot Filmiarhiivist, fotosid ERR fotofondist ja filmide castinguga tegeleva Piret Toomvap-Schönbergi kogust. Tehti portreedeotsing enne 1940. aastat toodetud filmidele, lisati näitlejate ja filmitegijate kaane- ja profiilfotosid.

Erakogudes täiendati Enn Säde fotokogu, kus nüüd on vaadeldavad erinevate fotograafide (Ago Ruus, Enn Säde, Maie Jõgi, Reet Sokmann) poolt jäädvustatud fotod Lennart Meri filmirännakutest, täpsemalt 1989. aasta dokumentaalfilmi "Toorumi pojad" kahe ekspeditsiooni (1985, 1988) fotomaterjalid ja YLE esilinastuse fotod. "Toorumi poegade" kogu koosneb 1831 fotost.

Kõik kuni 2016. aastani kogutud fotomaterjalid kopeeriti duubelkõvakettale.

Eesti Filmi Andmebaasi Facebook'i jälgijate arv kasvas eelmise aasta 550lt 893-ni. Facebook'is kajastatakse uute filmide esilinastusi, muutusi andmebaasi esilehel, Filmiarhiivi poolt EV 100.

aastapäevaks digiteeritud ja kommenteeritud kroonikafilme, kuvatud fotograafide fotogaleriisid uute filmide tegemisest.

Ajakirjanikud ja meediategelased kasutavad üha enam andmebaasi ja selle toimetajate abi fotomaterjalide otsinguks ja kasutusõiguste kohta info leidmiseks. Meil on olnud suur rõõm neid aidata!

Andmebaasi kasutusstatistika

Andmebaasi kasutamine on liikunud tõusvas joones. Google otsingumootoris on andmebaasi info enamikus otsingukategooriates esikohal. Andmebaasi on kasutatud 169 riigi filmihuvilised. Seisuga III kvartal 2016 on kasutusstatistika järgmine:

Kvartal	Kasutajaid	Vaadatud lehekülgi
12.12-31.12 2012	8869	11929
2013 I	36305	50050
2013 II	26031	34373
2013 III	24761	31583
2013 IV	32035	40386
2014 I	40955	53057
2014 II	37811	48109
2014 III	43901	55354
2014 IV	53756	69122
2015 I	65577	86543
2015 II	52879	68190
2015 III	47068	58597
2015 IV	59451	76354
2016 I	77667	99655
2016 II	64205	81747
2016 III	58542	73492
2016 IV		
Seni kokku	729813	938541

Aasta	Kasutajaid	Vaadatud lehekülgi
2012	8869	11929
2013	119132	156392
2014	176423	225642
2015	224975	289684
2016 I-III	200414	254894
Seni kokku	729813	938541

Arendustööd ja uued lahendused andmebaasis infosüsteemis ja veebis

Andmebaas nõudis sellel aastal olulisi IT alaseid ja sisulisi parandustöid ja ka arendusi. Parandustööd olid seotud andmete sünkroniseerimisprobleemidega veebi.

Arendustööd andmebaasis:

1. Otsingusüsteemi täiendus
2. Playeri uuendamine
3. Avalehe täiendused
4. Filmisoovituste lisamine avalehele
5. Soovituste lahendus

Andmebaasi Facebooki leht

Andmebaasi Facebooki lehekülg on populaarne, seda kasutati aktiivselt. Kasutajate seas on arhiivid, raamatukogud, fänniklubid, palju filmitegijaid ja Eesti filmidest huvitatud inimesi. Facebooki lehel said populaarseks esilinastuste, vanade filmide esilinastuste aastapäevade ja erakogude fotode postitused koos inimeste äratundmisküsimustega.

Vabatahtlik töö andmebaasis

Andmebaas hakkas kasutama vabatahtlikke tööd. Andmebaasi vabatahtlik Maimu Klimov on andmebaasi sisestanud 2325 amatöörfilmi, mille infot ta pidevalt täiendab koostöös Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Filmiamatööride Liiduga, Ta korrastab ja täiendab ka amatöörfilmide festivaliinfot.

Oleme tänulikud isikutele ja asutustele, kes aitasid andmebaasi täiendada fotode, plakatite ja muu teabega. Tagasisidelinkidelt „Aita selle filmi andmeid täiendada“ ja „Teata veast“ saime olulisi täiendusi ja täpsustusi aga ka parandusi.

Andmebaasi Varamu

Andmebaasi Varamu osa täiendati uue rubriigiga „Film ja Eesti kultuuriruum“, millest leiab kureeritud filmikollektsioone seoste põhjal teiste kultuurivaldkondadega (kirjandus, helikunst, näitekunst, kujutav- ja rakenduskunst, sport, audiovisuaalkunstid).

Jätkati rubriigi „Film koolis: õpetajate tuba“ täiendamist ja arendamist. Koostöös Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsiga panustas andmebaas sel aastal õpilaste ajalooalaste uurimistöde konkursisse, mille raames peaks 2017. kevadel valmima uurimustöö Eesti taasiseseisvumise perioodi filmikajastustest ja nende kasutamisevõimalustest gümnaasiumi ajalootundides.